

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2009. aasta I kvartalis

kokkuvõte

Tallinn
Juuli 2009

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostajad: Liina Ernits
Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk

EKI Rävälä 6
19080 Tallinn
Tel. +372 646 6439
Fax +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Piima tootmine	7
Piimatööstus	9
Hinnad	13
Väliskaubandus	25
Maailmaturg	33
Euroopa Liidu turg	36
Rahvusvaheline konkurents.....	30
Kokkuvõte	42

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2009. aasta I kvartalis ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuste majandusnäitajate muutusi (müügitulu, kasum, kulud, töötajate arv, investeeringud); tootmismahude ja ekspordiks müügi arengut;
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, ESA tööstuse ja väliskaubanduse andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ja EKI vaatluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud: Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 43 lehekülge.

Kokkuvõte

Piima toodeti Eestis 2009. aasta I kvartalis 162,3 tuhat tonni ehk 2,9% vähem kui aasta tagasi. Kui seni on piimatoodang Eestis viimastel aastatel pidevalt suurenenud, siis piima kokkuostuhinna suur langus on seda trendi nüüd muutnud. Piimatööstuse poolt varutava toorpiima **kokkuostukogus** oli I kvartalis 3,1% aastatagusest väiksem ning moodustas 89,6% piima kogutoodangust. 2008/2009 majandusaasta piima tootmiskvoot täideti 92,1%-liselt, sh tarnekvoodi täituvus oli 92,6% ja otseturustuskvoodi täituvus 61,2%. Lehmade arv oli I kvartali lõpus 4500 looma võrra väiksem kui aasta tagasi ja piima väljalüps lehma kohta vähenes aastaga 7 kg võrra.

Piimatööstusettevõtetes suurenes SA kiirstatistika andmetel aastatagusega võrreldes või ja pulbrite toodang, teiste piimatoodete toomine vähenes. Piimatööstuse majandusnäitajad 2009. aasta I kvartalis halvenesid võrreldes aasta varasema perioodiga tunduvalt. Piimatööstusettevõtete **müügitulu** langes 21,4%, **kasum** 13,3% ja **lisandväärtus** 7,1%. **Kogukulud** vähenesid müügi käibega enam-vähem samas proportsioonis (-21,8%) ning kulud vähenesid põhiliselt tooraine odavnemise tõttu. Piimatööstuse tööjõukulud vähenesid aastaga 3,5% töötajate arvu vähenemise (-9%) tulemusel, samas tööjõukulu ühe töötaja kohta suurenes (+6,4%) ning tööjõukulude osakaal kasvas kogukuludes rekordilisele 9,5%-le (2008.a I kv 7,1%). Sellega vähenes piimatööstuse tootlikkus (tööjõukulu müügitulu kohta) aastaga 13,4%, tootlikkus lisandväärtuse alusel kasvas 1,8%. Piimatööstuse **investeeringud** (143,5 mln kr) ületasid kaks korda aastataguse perioodi mahtusid. Koguinvesteeringutest 62% läks masinatesse ja seadmetesse, ülejäänust suurem osa ehitistesse.

Piimatoodete **väliskaubavahetuses** vähenes võrreldes 2008. aasta I kvartaliga nii ekspordi- (-31,7%) kui impordikäive (-6%) ning positiivne kaubavahetussaldo vähenes 41%. Piimatoodete eksporditi 2009. aasta I kvartalis 334 mln krooni ja imporditi 124 mln krooni eest. Väliskaubakäive vähenes piimatoodete ekspordi- ja impordihindade tugeva alanemise ja osade kaupade koguste vähenemise tõttu. Ekspordikäibest 82% moodustas eksport EL-i liikmesriikidesse ning 18% väljapoole EL-i riike. Tähtsamad sihtturud olid Soome (19% ekspordikäibest), Venemaa (16%) ja Läti (14%). Piimatoodete ekspordikäibest moodustasid 48% juust-kohupiim, 25% piimapulbrid ja 11% või. Impordikäibest moodustas 32% juustu-kohupiima, 26% piimapulbrite ja 18% hapupiimatoodete import. Suuremad impordiriigid oli Poola (23% impordikäibest), Läti (15%) ja Saksamaa (14%).

Piimatoodete **tööstusest väljamüügihindade** langus Eestis I kvartalis siseturutoodetel kiirenes, maailmaturutoodetel aeglustus. Piimatoodete **jaehindade** 2008. aasta aeglane langus hakkas 2009. aastal kiirenema ning kiire hinnalangus jätkus II kvartali alguses. Toorpiima **kokkuostuhinna** tõus lõppes 2008. aasta I kvartaliga ning edasi on hind praktiliselt igas kuus

langenud ning 2009. aasta maikuuks jõudnud 2003. aasta sügise tasemele. Toorpiima kokkuostuhind on vahepealselt kõrgtasemelt oluliselt langenud kõigis EL-i liikmesriikides. Eestis on toorpiima kokkuostuhinna tase üks EL-i madalamaid ja oli 2009. aasta I kvartali lõpus liikmesriikide pingerea lõpust 6. kohal, samas ületades Läti ja Leedu hinnataset.

II kvartali alguses pöördusid või ja pulbrite tööstusest väljamüügihinnad kergele tõusule, juustu hind jätkas langust ning siseturutoodete hinnalangus kiirenes.

Piimatoodete **maailmaturul** olid hinnad 2009. aasta I kvartalis 2000-ndate madalaimal tasemel, kuid hinnalangus on peatunud ning II kvartalis on pulbrite ja või hinnad pöördunud nõrgale tõusule. Piimatoodete hindade stabiliseerumine ja kerge tõus on tingitud nõudluse mõningasest elavnemisest maailmaturul. 2009. aasta neljal esimesel kuul on või ja täispiimapulbri eksport maailmaturule suurenenud ning ületas aasta varasema perioodi koguseid. Juustu ja lõssipulbri ekspordikogused olid küll väiksemad aastatagusest, kuid viimastel kuudel on ka nende ekspordikogused suurenenud. Nõudluse kasvu maailmaturul prognoosib USA Põllumajandusministeerium (USDA) alles peale üldise majandusliku olukorra paranemist maailmas alates 2010. aastast.

Keerulise olukorra tõttu piimaturul on Euroopa Komisjon taaskäivitanud oma turutoetusmeetmed - sekkumisostud, eraladustamise ja eksporditoetused. Mõne aasta jooksul peaks EL-i piima tootmiskaht uuesti suurenema hakkama, kuid see jääb kuni kvootide kaotamiseni alla kvoodi maksimumtaseni.